

Nr 533.

Av herr **Dahlgren m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 145, angående anslag för budgetåret 1950/51 till åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m.*

Det svenska sjöfolk, som på grund av arbetslöshet uppehåller sig i utländska hamnar, borde bli föremål för statsmaktens synnerliga uppmärksamhet och i möjligaste mån behandlas likvärdigt med övriga medborgare vid arbetslöshet. Sjöfolket skulle likväl komma i en sämre ställning på grund av de särskilda svårigheter som uppstå i utländska hamnar, där icke i samma utsträckning som i hemlandet tillfälliga arbeten kunna erhållas, eller arbeten anordnas i avvaktan på en ordinarie anställning i ett fartyg.

När sjöfolkets erkända arbetslöshetskassa den 7 november 1945 i skrivelse till Konungen hemställde om utredning angående samhällets möjligheter att bland det svenska sjöfolket utomlands motverka arbetslöshet och lindra dess ekonomiska verkningar, så var det en för sjöfolket synnerligen angelägen framställning, särskilt som under senaste år en större del av svenska handelsflottan varit sysselsatt i fart enbart mellan utländska hamnar.

De av 1946 års sjömanskommitté i betänkande föreslagna åtgärderna i här berört avseende måste således betraktas såsom ett minimum i denna viktiga välfärdsfråga för sjömännen. Det förefaller oss därför som om Kungl. Maj:t undervärderat frågans betydelse, eftersom ej ens kommitténs förslag förordats i sin helhet, trots att de av kommittén föreslagna åtgärderna icke kunna anses vara till fyllest.

Det måste anses anmärkningsvärt, att såväl Kungl. Maj:t som sjömanskommittén förordar att arbetsförmedling av sjöfolk skall ombesörjas av svenska beskickningar och konsulat och att kostnaderna därför skola bestridas av staten men skyldighet icke åläggas rederier och befälhavare att i första hand anlita sådan arbetsförmedling. Det är så mycket mera anmärkningsvärt som betydande belopp komma att utbetalas till arbetslösa sjömän av statsmedel och sjöfolkets egna frivilliga avgifter genom arbetslöshetskassan, samtidigt som en befälhavare kan anlita en privat s. k. shippingmaster i sådan hamn och anställa utländsk arbetskraft.

Ävenså kunna vi icke finna det berättigat, att utanordnat arbetslöshetsunderstöd helt eller delvis skall vara förknippat med återbetalningsskyldighet, fastän understödet skall bli behovsprövat. Enligt vår mening är beho-

vet av hjälpåtgärder för arbetslösa sjömän i utländsk hamn allmänt erkänt, ej minst genom att i samtliga remissvar framhållits önskvärdheten därav. Därtill kommer den ständiga prövning som sammanhänger med bestämmelserna för erkända arbetslöshetskassor, vilka bestämmelser i huvudsak föreslås bli tillämpade. Vi förutsätta då, att den föreslagna understödsnämnden icke kommer att besluta, att understöd i viss utsträckning kan utgå in natura, vilket visat sig förkastligt under hittills bedriven hjälpverksamhet vid utlandsrepresentationen.

Det har framhållits att frivillig arbetslöshetsförsäkring bör uppmuntras, men det skulle säkerligen vara en björntjänst åt sjöfolkets erkända arbetslöshetskassa och dess verksamhet, om understödet i utländsk hamn får fattigvårdskaraktär med återbetalningsskyldighet, främst av den anledningen, att ett något högre understöd måste utgå i främmande hamn på grund av dyrare levnadskostnader. En eventuell eftergift i fråga om återbetalningsskyldigheten skulle ej ändra understödets karaktär av fattigvård. Återbetalningsskyldigheten och behovsprövningen stå dessutom i uppenbar strid mot de principer som internationellt erkänts genom antagande av konvention nr 70 om social trygghet för sjömän, som på arbetsorganisationens sjöfartskonferens i Seattle år 1946 också biträdades av den svenska delegationen.

Den understödsform som föreslagits är icke att jämställa med vanligen förekommande understöd från erkänd arbetslöshetskassa, även om sjöfolkets erkända arbetslöshetskassa skall bidra med viss del av kostnaderna. Om således arbetslösa sjömän erhålla ekonomisk hjälp, är det icke minst ett redarnas intresse att lämplig arbetskraft finnes tillgänglig i utländska hamnar, som angöras av svenska fartyg. Det vore därför skäligt att också redarna ålades bidra med minst lika stort belopp som sjöfolkets erkända arbetslöshetskassa till kostnadernas täckande, detta i all synnerhet som en del svenska rederier anse sig kunna mot besättningarnas vilja mönstra av dem i utländsk hamn, medelst flyg befordra dem till hemlandet och i deras ställe anställa underbetald utländsk besättning, vilket givetvis om det vinner utbredning ytterligare kommer att försämra möjligheterna för svenskt sjöfolk att erhålla anställning i svenskt fartyg i utländska hamnar och därmed belasta understödsverksamheten.

Med ovan anförda hemställa undertecknade,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 145 måtte besluta,

att arbetsförmedling och understödsverksamhet anordnas i samtliga de s. k. centralhamnar som 1946 års sjömanskommitté ansett böra komma i fråga vid överväganden om förläggning av centralhamnar,

att rederier och befälhavare åläggas skyldighet att anlita sådan arbetsförmedling för sjöfolk,

att utrikessjöfartens rederirörelser åläggas att med minst en tredjedel bestrida kostnaderna för understödsverksamheten, samt

att erhållet arbetslöshetsunderstöd i utländsk hamn icke skall vara förenat med återbetalningsskyldighet för den arbetslöse.

Stockholm den 13 april 1950.

K. Senander.

O. F. Persson.

Gunnar Dahlgren.

Helmer Holmberg.